

Zemljepisje v ljudski šoli.

(Konca.)

0. Potreba je, da ti tudi povem, kaka uprava in vlada je na Kranjskem. Poslušaj tedaj:

1. Kranjsko spada pod deželno poglavarstvo v Ljubljani, kar se sodništva tiče, pa pod višo deželno sodnijo v Gradcu. V političnem oziru ima Kranjsko **11** okrajnih glavarstev (Bezirkshauptmannschaften), namreč:

1. v Ljubljani, **2.** Kranji, **3.** Radolici, **4.** Kamniku, **5.** Litiji, **6.** na Kerškem, **7.** v Novem mestu, **8.** Černomlji, **9.** Kočevji, **10.** Logatcu in **11.** v Postojni.

Preiskovalne sodnije so v Ljubljani, kjer je tudi deželna sodnija, potem v Postojni, Kranji, Radolici, Novem mestu, Kočevji, Trebnem in v Černomlji. Na ljubljanskem Gradu je tudi kaznovalnica za moške hudodelnike, odkar je jenjala v Lepoglavi na Hervaškem.

Finančno okrajno ravnateljstvo je samo v Ljubljani.

2. Deželni zbor je sedaj sestavljen iz **37** udov; veliki posestniki volijo jih **10**, mesta in tergi **8**, kupčijska in obertniška zbornica v Ljubljani **2**; okraji pa **16**. Knezoškof ima oseben glas. V dunajski deržavni zbor pošilja dežela **6** poslancev.

Za leto **1865.** je bilo neposrednega davka prepisanega **1,575.720 gold.**

Plačalo se je pa:

od zemljišč	817.431	gold.
„ poslopij (rednega davka)	144.403	„
„ „ najemščine	108.502	„
„ obertnije	90.727	„
„ prihodkov	80.762	„
„ dediščine	88	„

1,241.913 gold.

Odpisanega davka je bilo . . . . . **113.891** „

Na dolgu ga je ostalo . . . . . **251.251** „

Posrednji davki so iznašali l. **1861.** . . . **1,082.686 gold.**

Ta števila se vé, da se vsako leto nekoliko spreminjajo.

Na to pride pa še deželni naklad po **16 %** od direktnih in **10 %** od indirektnih davkov.

Po novi katastralni meri se vč, da se bo marsikaj spremeni-
nilo; veliko pašnikov in gozdov je od poslednje mere bilo v
travnike in njive spremenjenih.

Gerb Kranjski je v srebernem polji kronan višnjev orel,
kteri nosi na persih luno na dve versti z rudečimi in srebernimi
čveterokotji desetkrat razdeljeno.

Gerb stare slovenske pokrajine ali meje, ktera se je nek-
daj prostirala ob obeh bregovih reke Kerke po vzhodnem Do-
lenskem, je čern klobuk v srebernem polji obšit z dvema od
znotri visečima, križem eden prek drugega djanima rudečima
trakoma s čopki.

Vodil sem te, ljubi J., to leto po Kranjskem; odkazoval
sem ti njegove gore, vode, podnebje, prirodnine,
prebivalce; povedal sem ti tudi nekaj od narodnega go-
spodarstva, od uprave in vlade. Kar nisi še sedaj mo-
gel razumeti, boš pa potem, ko prideš bolje med svet, ko se
bodo tvoje dušne moči bolje razvile; le pozornega sem te hotel
storiti, da opazuješ svet, po katerem hodiš, kraj, v katerem prebi-
vaš, da primerjaš domače šege in običaje z inožeželskimi. To
je potem sad, ktereга dobiš od teh verstic ali od zemljepisja,
ktero ni le v tem, da si spomin bogatiš s temi ali drugimi imeni,
marveč, da se z učenjem tvoj um vedri in razsoja bistri. O pri-
liki ti hočem še kaj povedati od slovenskega Stajera in poslednjič
tudi nekaj iz zgodovine Slovencev bivajočih po slovenskih po-
krajinah Koroškega, Kranjskega in Štajera. Za sedaj pa naj bode
dovolj. Z Bogom!

P a š n i k.

Kako naj učitelj svoje učence spoznava.

(Konec.)

Pa tudi pred naukom lahko učitelj spoznava prepirljive,
svojoglavne, sirove in hudobne otroke od mirnih, pohlevnih,
prijaznih, tihih in dobrih, tako da učenci ne vedó njegovega
namena pri opazovanji. Ravno tako ima učitelj lepo priliko, si
množiti svoje skušnje o tem pri očitnih obhodih in igrah, ker
takrat se učenci radi pokažejo, kakšni so, ker se mislijo po-
polnomo proste. Toda modro učiteljevo okó tudi tukaj kmali
zapazi prevzetne in priliznjene, prederzne, pohlevne in poželjive,
škodoželjne in častilakomne učence.